

RADNI ODNOSI

1. Nedopustivo dugo trajanje skupa zaposlenika predstavlja nezakonitu obustavu rada, odnosno tešku povredu obveza iz radnog odnosa.

Iz obrazloženja:

Obrazlažući povredu ustavnog prava, podnositelji ponavljaju žalbene, odnosno revizijske navode ističući da su sudovi pogrešno primijenili materijalno pravo. U bitnom ističu da se u konkretnom slučaju radilo o skupu zaposlenika u smislu članka 150. Zakona o radu (N.N., br. 38/95., 54/95. – ispravak, 64/95. – ispravak, 17/01., 82/01., 114/03., 142/03. – ispravak, 30/04. i 137/04. – pročišćeni tekst i 68/05. – odluka Ustavnog suda, u daljnjem tekstu: ZR) s ciljem rasprave o poslovanju i razvojnim planovima društva, te da se organiziranje i održavanje skupa ne može smatrati osobito teškom povredom obveza iz radnog odnosa, zbog kojih je dopušten izvanredni otkaz ugovora o radu. Navode da je duljinu trajanja skupa uzrokovao poslodavac ne odgovorivši na postavljena pitanja zaposlenika. Pored toga, ponavljaju navode istaknute u žalbi i reviziji da podnositeljima Josipu Vlahoviću i Rajku Jagenčiću, kao povjerenicima zaposlenika za zaštitu na radu, nisu mogli biti otkazani ugovori o radu bez suglasnosti sindikalnog povjerenika, kao što je u konkretnom slučaju učinjeno.

U parničnom postupku koji je prethodio ustavnosudskom postupku utvrđeno je:

- Sindikalna podružnica tuženika zakazala je skup zaposlenika tuženika za 25. travnja 2000. godine u 9,00 sati,
- Skupu zaposlenika obratio se direktor tuženika započevši odgovarati na postavljena pitanja zaposlenika,
- Zbog dobacivanja zaposlenika, direktor je ubrzo napustio skup,
- Zaposlenici su obavijestili direktora da će skup trajati dok ne dobiju odgovore na postavljena pitanja,
- Odgovore na postavljena pitanja direktor je izvjesio na oglasnu ploču tuženika 28. travnja 2000. godine u 14,00 sati (petak),
- Nakon upoznavanja sa sadržajem odgovora na postavljena pitanja, 2. svibnja 2000. godine, skup je okončan.

Nakon provedenog iscrpnog dokaznog postupka sudovi su ocijenili da je sazivanje skupa bilo zakonito (kao i početak skupa). Međutim, svojim predugim trajanjem skup je izašao iz okvira legitimnosti skupa zaposlenika u smislu članka 150. ZR-a, te zadobio karakteristike nezakonite obustave rada (nezakonitog štrajka).

Stoga su sudovi odbili tužbene zahtjeve podnositelja za poništenjem odluka o izvanrednom otkazu ugovora o radu podnositelja od 5. svibnja 2000. godine koje je tuženik donio ocjenjujući sudjelovanje podnositelja u navedenom skupu osobito teškom povredom iz radnog odnosa zbog koje nastavak radnog odnosa nije moguć.

Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio je reviziju podnositelja kao neosnovanu prihva-

ćajući stajalište nižestupanjskih sudova da skup zaposlenika, prema mjerodavnoj zakonskoj odredbi i po prirodi same stvari, ne može trajati unedogled i to tako dugo dok se ne dobiju odgovori na postavljena pitanja. Pravilnim ocjenjuje stajalište sudova da ocjena poslodavca o nedopustivo dugom trajanju skupa, pri čemu neko vrijeme jedan broj radnika, i to upravo podnositelja, nije uopće radio, predstavlja nezakonitu obustavu rada, čime je počinjena osobito teška povreda obveza iz radnog odnosa zbog kojeg nastavak radnog odnosa nije moguć.

Polazeći od činjenica utvrđenih u postupku koji je prethodio ustavnosudskom postupku, kao i mjerodavnih propisa, ocjena je Ustavnog suda da su u slučaju podnositelja, za izvanredni otkaz bile ispunjene zakonske pretpostavke, te da se osporene presude temelje na mjerodavnim propisima.

Stoga je Sud utvrdio da podnositeljima nije povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno čl. 54., st. 1. Ustava.

Ustavni sud RH, broj: U-III-96/2006. od 25.1.2007.

2. Člana nadzornog odbora može u svako doba opozvati onaj tko ga je imenovao i zamijeniti ga drugom osobom.

Iz obrazloženja:

Sud prvog stupnja je u ponovnom postupku uvidom u Statut hotela «M» d.d. S.D. utvrdio da za opoziv predstavnika radnika u nadzornom odboru nema u Statutu nikakvih ograničenja ni pretpostavki, ni u Zakonu o radu (N.N., br. 137/04. – pročišćeni tekst – u daljnjem tekstu: ZR), a niti u Zakonu o trgovačkim društvima (N.N., br. 111/93., 52/00. i 118/03. – u daljnjem tekstu: ZTD).

Prema odredbi čl. 166., st. 2. i 4. ZR-a predstavnika radnika u nadzorni odbor imenuje i opoziva radničko vijeće. Član nadzornog odbora imenovan na ovaj način ima isti pravni položaj kao i drugi imenovani članovi nadzornog odbora.

Odredbom čl. 259., st. 2. ZTD-a propisano je da imenovanog člana nadzornog odbora može u svako doba opozvati onaj tko ga je imenovao i zamijeniti ga drugom osobom.

Suprotno navodima žalbe, pravilan je zaključak i ocjena prvostupanjskog suda da za opoziv nisu propisani nikakvi posebni razlozi, a ni u ovdje spornoj odluci o opozivu nije bilo potrebno obrazložiti razloge. Člana nadzornog odbora može u svako doba opozvati onaj tko ga je imenovao i zamijeniti ga drugom osobom.

Zbog toga je pravilnom primjenom materijalnog prava odbijen tužbeni zahtjev za poništenje spornih odluka radničkog vijeća o opozivu I.A. s mjesta radnika u nadzornom odboru hotela «M» d.d. S.D. i imenovanju M.B. na njezino mjesto.

Vrhovni sud RH, Gž 30/05-2 od 3.11.2005.

3. Prisutnost sindikalnog povjerenika na sastanku upravnog vijeća smatra se opravdanom jer je poslodavac proveo, prije donošenja odluke o otkazu, savjetovanje sa sindikalnim povjerenikom.

Iz obrazloženja:

Međutim, prema ocjeni ovog Suda pogrešna je prvostupanjska ocjena da je sindikalni povjerenik, na sastanku upravnog vijeća na kojem se raspravljalo o odgovornosti konkretnih radnika za slučaj prekasnog utvrđenja smrti korisnika doma S.K., mogao nastupati u osobno ime, a ne u funkciji sindikalnog povjerenika, jer je logična potreba sudjelovanja navedene osobe u radu upravnog vijeća ostvarenje uloge savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom. S obzirom da se na toj sjednici raspravljalo o konkretnim mjerama, te da je sindikalni povjerenik u tom smislu iznosio svoja stajališta, prema ocjeni ovog Suda neprihvatljiva je prvostupanjska ocjena o formalnopravnom propustu tuženika u postupku prije donošenja pobijane odluke, zbog propusta u obvezi savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom (koji svoje mišljenje nije dužan niti iznositi, a koje mišljenje poslodavac nije dužan pri odlučivanju prihvatiti), jer je sindikalni povjerenik izravno sudjelovao u postupku otkazivanja ugovora o radu. Dakle, prema ocjeni ovog Suda, tuženik je prije donošenja pobijane odluke o otkazu ugovora o radu proveo savjetovanje sa sindikalnim povjerenikom.

Županijski sud u Varaždinu, Gž-918/06-2 od 9.5.2006.

4. Radnik koji je nakon nesreće na radu nastavio raditi daljnjih četiri godine ne može prestankom radnog odnosa ostvariti s osnove nesreće na radu pravo na dvostruku otpremninu.

Iz obrazloženja:

Podnositelj je podnio ustavnu tužbu protiv presude Županijskog suda u Splitu broj: GŽ-1857/04 od 24. lipnja 2004., kojom je uvažena žalba tuženika «Brodosplit – Brodogradilište» d.o.o. iz Splita, te je preinačena presuda Općinskog suda u Splitu broj: IVP-2026/97 od 13. siječnja 2004. na način da se odbija tužbeni zahtjev podnositelja da mu tuženik na ime razlike otpremnine isplati iznos od 53.877,19 kn, s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama, tekućim od 29. studenoga 1997. godine.

Podnositelj smatra da su mu osporenim presudom Županijskog suda povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 19., stavkom 2., 26., 29., stavkom 1. i 57. Ustava Republike Hrvatske, kao i da su povrijeđene odredbe članka 3. i 19., stavka 1. Ustava. Ističe da mu je poslodavac, odlukom od 12. studenoga 1997., otkazao ugovor o radu zbog gospodarskih razloga te mu je utvrđeno pravo na otpremninu u iznosu od 90.500,00 kn, koja mu je i isplaćena. Suprotno stajalištu Županijskog suda, podnositelj smatra da mu pripada pravo na otpremninu u dvostrukom iznosu, u skladu s odredbom članka 79., stavka 1. Zakona o radu (N.N., br. 38/95., 54/95., 17/01., 82/01., 114/03., 123/03., 142/03. i 30/04.). Ističe da mu je rješenjem Republičkog fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje radnika Hrvatske od 7. studenoga 1997. priznato smanjenje radne sposobnosti zbog povrede na radu 50% i bolesti 50% te da nakon tog rješenja nije vraćen na rad niti je ikada počeo raditi na drugim odgovarajućim poslovima.

Predlaže da Ustavni sud usvoji ustavnu tužbu i ukine presudu Županijskog suda u Splitu.

Ustavna tužba nije osnovana.

Ustavni sud u postupku u povodu ustavne tužbe, podnesene temeljem članka 62., stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., br. 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), u granicama zahtjeva istaknutog u

ustavnoj tužbi, utvrđuje je li u postupku odlučivanja o pravima i obvezama podnositelja povrijeđeno podnositelju ustavno pravo, pri čemu se, u pravilu, ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice od čijeg postojanja ovisi ocjena o povredi ustavnog prava.

Drugostupanjski sud je preinačio prvostupanjsku presudu i odbio tužbeni zahtjev podnositelja jer je utvrdio da u konkretnom slučaju nema mjesta primjeni odredbe članka 79., stavka 1. Zakona o radu, kojom je propisano:

Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu, odnosno koji je obolio od profesionalne bolesti, a koji nakon završenog liječenja i oporavka ne bude vraćen na rad, ima pravo na otpremninu najmanje u dvostrukom iznosu od iznosa koji bi mu inače pripadao.

Drugostupanjski sud je, naime, utvrdio da je podnositelj nesreću na radu doživio 9. kolovoza 1993. godine te da je nastavio raditi sve do dana prestanka radnog odnosa 28. studenoga 1997. godine.

Prema ocjeni ustavnog suda, stajališta navedena u osporenoj presudi Županijskog suda, koja se odnosi na primjenu članka 79., stavka 1. Zakona o radu, za konkretan slučaj zasnivaju se na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju i primjeni te odredbe. Drugostupanjski sud je pritom obrazložio svoja utvrđenja i stajališta, za koja je nedvojbeno da nisu posljedica proizvoljnog tumačenja i samovoljne primjene mjerodavnog materijalnog prava.

Imajući u vidu činjenice utvrđene u postupku koji je prethodio ustavnosudskom, primijenjeno materijalno pravo te provedeni postupak, Ustavni sud utvrđuje da podnositelju, osporenim presudom Županijskog suda, nisu povrijeđena ustavna prava zajamčena čl. 29., st. 1. i čl. 57., st. 2. Ustava.

Odredbom članka 26. Ustava propisano je da su svi državljani Republike Hrvatske i stranci jednaki pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koja imaju javne ovlasti te nije mjerodavna u ovom slučaju (stajalište Ustavnog suda izraženo u odluci broj: U-III-884/2004., N.N., broj 2/05.).

U vezi s istaknutom provedbom odredbi članka 19. Ustava, u prvom redu valja istaknuti da podnositelj osporava odluke sudbene vlasti, dok se odredbe članka 19. Ustava odnose na akte državne uprave i tijela koja imaju javne ovlasti.

Osim toga, odredba članka 19., stavka 1. Ustava, kao ni odredba članka 3. Ustava ne sadrže

ljudska prava i temeljne slobode koje su Ustavom zajamčene fizičkoj ili pravnoj osobi i koje se štite u ustavnosudskom postupku pokrenutom ustavnom tužbom u smislu odredbe članka 62., stavka 1. Ustavnog zakona.

Ustavni sud RH, broj: U-III-3308/2004. od 23.11.2006.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Zagreb*